

Vývěr krasové řeky Reka/Timavo – lokalita „Bocche del Timavo“

Zpracoval: Robert Vlk

Celá Středozezemská oblast připadá do povodí Jaderského moře. Nejvýznamnějšími řekami jsou Soča, Vipava, Rižana a Dragonja. Z karsologického hlediska je zvláště významná řeka Reka, která se u vývěru u obce Duino (slovensky Devin) jmenuje Timavo (slov. Timava). Vipava a Timava jsou keltská jména (Ava = voda, např. Vltava, Morava ... Avon v Anglii). Tyto řeky mají charakter dešťového nebo dešťovo-sněžného odtokového režimu. Na území Matičního krasu ve Středozezemské oblasti jsou největší přírodní turistickou atrakcí a zároveň vyhledávanou studijní lokalitou světoznámé Škocjanské jeskyně (vyhloubené tokem Reky/Timavo) (MATYÁŠEK, 2004).

Rychlá obnova zeleně (po kompletním odlesnění v průběhu historie) je kromě jiného výsledkem pravidelných vydatných srážek (v létě i přes 100 mm za měsíc), což ovšem kvůli velké hloubce podloží nepostačuje na to, aby zde byly nějaké povrchové vodní toky. Proto hlavní vodní tepna Krasu – notranjska Reka, teče doslovně pod ním, od 350 do 200 metrů hluboko (30-40 km SZZ směrem). Řeka Reka dostala své (hloupé) jméno proto, že je to vůkol jediná tekoucí voda. Jakmile se východně od obce Divača dostane z flyše na vápence, již po dvou kilometrech se ponoří do Škocjanských jeskyní. Podzemní tok Reky je od Sežany dále souběžný s jihozápadním okrajem Krasu a flyšová hradba jí nedovoluje obrátit tok nejkratším směrem k moři. V podzemí pak teče přímo do moře, kde se u Duina (přesněji u San Giovanni u Duina) společně s vodami, které přitékají ze sočského podzemí a menší částí řeky Vipavy, která částečně mizí v podzemí při styku s Krasem, ukazuje pod jménem Timavo (Timava) (ŠUŠTERŠIČ, 2004). Z podzemí vyvěrá 4 vývěry u San Giovanni (slov. Štivan) u Duina a její tok je asi jen 2 km dlouhý. Ústí do Jaderského moře v Panzanském zálivu (část Terstského zálivu) asi 3 kilometry jihovýchodně od italského města Monfalcone (wikipedia.org).

Podzemní tok Reky byl donedávna ještě skoro neznámý. Pouze v jeskyni Labodnici (it. Abiss di Trebiciano) nad Terstem jeskyňáři již před téměř dvěma sty lety narazili na krátký úsek vodní jeskyně. V polovině sedmdesátých let minulého století byla Reka znovu objevena v jeskyni Kačna jama u Divače, nedaleko konce Škocjanských jeskyní. Postupné objevy tam následují dodnes a za ponory již známe několik kilometrů toku. Před lety se jeskyňářům poštěstilo objevit propasti v jeskyni Jama Lazarja Jerka (it. Grotta Lazaro Jerko) u Repna na italské straně hranice a nedávno také ještě tři propasti na slovinské straně. V posledních dvou jeskyních výzkumy ještě neskončily, každopádně však jde o mimořádně významné objevy (ŠUŠTERŠIČ, 2004).

Zdroje:

MATYÁŠEK J.: Středozezemská oblast. In: Matyášek J. (ed.) a kol.: Slovinsko: cesty do přírody. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 101-102.

ŠUŠTERŠIČ F.: Kras. In: Matyášek J. (ed.) a kol.: Slovinsko: cesty do přírody. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 102-103.

<https://en.wikipedia.org/wiki/Timavo>